

Arbeidsevne før og etter terapi

Jakob Lundqvist

Return-to-work outcomes following routine mental health treatment for common mental health disorders

Disputas 06.02.2026

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

FOTO Kjetil Svensen/NTNU

Jakob Lundqvist undersøkte sykefravær og arbeidsevne hos pasienter i primær- og spesialisthelsetjenesten ett år før og etter start av behandling. Pasientene ble behandlet for vanlige psykiske lidelser som depresjon og angst under koronapandemien. Avhandlingen bygget på nasjonale registerdata og spørreskjemadata, der registerdataene ga informasjon om sykefravær, bruk av arbeidsavklaringspenger (AAP) og uføretrygd. Mens AAP er ment å erstatte inntekt i noe lengre perioder der man har behov for hjelp, brukes uføretrygd ved varig sykdom eller skade.

I artikkel én og to gjennomgikk Lundqvist forskningslitteraturen og testet en selvrapportskala for tilpasning til arbeidshverdagen. I artikkel tre undersøkte han arbeidsevne hos 95 pasienter i spesialisthelsetjenesten. Før behandlingen var omkring 70 % av pasientene fullt eller delvis sykmeldte. Etter behandlingen var kun omkring 11 % sykmeldte. Imidlertid var en fjerdedel av pasientene på arbeidsavklaringspenger etter behandlingen, selv om ingen av pasientene var det før, og tross rapportert symptomlette.

Artikkel fire inkluderte et større utvalg fra både primær- og spesialisthelsetjenesten ($N = 2609$). Omkring halvparten av pasientene hadde samme arbeidsevne gjennom observasjonsperioden på to år, men til tross for mindre kortvarig sykefravær doblet bruken av arbeidsavklaringspenger seg. Resultatene i artikkel tre og fire antyder et skifte fra kortvarig til mer langvarig sykefravær fra jobb gjennom arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, der særlig pasientene i spesialisthelsetjenesten viste en økning i varig fravær.

For klinikere kan funnene vise betydningen av å måle arbeidsevne og sykefravær for å få et bedre bilde av pasientens funksjon etter behandling, ettersom symptomlette ikke er synonymt med at pasientene returnerer til arbeid etter sykmelding.